Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 9. szám. Nagyvárad. Kedd 1914. január 13

A sajtóreform.

Korszakalkotó intézmény megalkotásának utolsó felvonása készül a magas parlamentben: a sajtóreformról intézkedő törvény befejezése.

A magyar szellem legkiválóbb tulajdonsága a szabadság fanatikus szeretete s el lehet mondani, hogy nincs nép Európában, amely e tekintetben tulszárnyalná a magyart. A francia forradalom rémuralma magyar földön lehetetlen lett volna, mert a magyar sohasem lett volna képes arra, hogy némán türje egy klikk rémuralmát csak azért, mert az elég hatalommal birt elnémitani egy egész nemzetet. Mi titkot nem tartottunk soha, összeesküvő sohasem volt a magyar, mert ez a magyar ember nyilt, szókimondó természetével meg nem fér. Az 1848-iki harcokban még a hadi titkok is rendre nyilvánosságra kerültek.

A sajtóreform olyan intézkedés, melyre szükség van bármily népszerütlen legyen is. A sajtó a közvélemény és sajnos, ezt a közvéleményt nem mindig olyan emberek készitik, akikre nyugodtan rá lehet bizni a társadalom, a haza legféltettebb értékeit. Tehát nem annyira a sajtó, mint annak kalózai megrendszabályozása végett szükség van szigoru törvényre s ezt már a sajtó maga is követelte éppen a maga erkölcsi integritása szempontjából.

Ezt a tisztitó munkát kormányaink mindeddig vonakodtak elvégezni, mert tudták, hogy ezzel népszerüségüket kockáztatják, pedig a kormányaink eddig első sorban pártpolitikát üztek s mellőzték azt, ami politikai szempontból rájuk ártalmas lehet. Tisza István ugylátszik kikereste ezeket az odiozus feladatokat s sorban megoldás elé viszi. És most látjuk, hogy ezek a rég vajudó törvényalkotások menynyire kevéssé voltak előkészitve. Évtizedek munkája volt ezen törvény megalkotása is s mégis ugylátszik, mintha nem elég előkészités után került volna a Ház asztalára. A kormány maga is belátta, hogy a törvényjavaslat javitást igényel, ami meg is történt s az országgyülés ezekkel a helyesbitésekkel készül megatkotni a törvényt.

A sajtóreform ellenzéke elkeseredetten készül a végső harcra, de ebben a harcban is ugylátszik mintha több volna a kormány elleni elkeseredettségből s mintha a sajtóreform csak alkalom lenne a kormány elleni küzdelemre.

*

Tudósitásaink a sajtóreformról következők:

A képviselőház ülése.

Beöthy Pál háromnegyed 11-kor az ülést megnyitja.

Először is a miniszterelnök átiratát mutatja be, melyben őfelsége a képviselőháznak ujévi jókivánságait viszonozza, továbbá értesiti a Házat, hogy a trónörökös köszönetet mond 50-ik születésnapjára küldött jókivánságokért.

Bejelenti továbbá az elnök, hogy Benedek Sándor és Ilosvay Lajos mandátumáról lemondott és felolvastatja a horvát országgyülés által delegált képviselők névsorát.

Almássy előadó az igazságügyi és pénzügyi bizottság jelentését terjeszti be, amely a bpesti bíróságok személyzetének szaporitásáról szóló törvényjavaslatot tartalmazza.

Napirend

a sajtójavaslat

folytatása.

Bakonyi Samu az igazságügyminisztertől kiván nyilatkozatot, hogy megfontolta-e a sajtójavaslat elleni kifogásokat s hajlandó-e módositani a javaslatot. A javaslatnak a megokolása ugyan liberális elvekkel és 48-as idők jelszavával van tele, de a többi az nem más, mint csupa reakció.

A szóló régóta tapasztalja, hogy az ügyvédgyülölet és ujságirói gyülölet együtt jár. De mig az ügyvédségnek nagy előnyére van az autonomia, mely ellen az igazságügyminiszternek sincs kifogása, ugy találnának az ujságirók is védelmet a szervezkedésben és autonomiában Ez autonomia alkalmas lenne a visszaélések megszüntetésére. Nem pedig a törvény szigoru paragrafusaira kell bizni a sajtót, hanem a közvéleményre. — Bizonyság erre, hogy mig az angol sajtó a legszabadabb, amellett a legszemérmetesebb is, mert a közvéleménynek, a társadalomnak az izlése és kulturája igen finom, igy a sajtó termékének is ez a következménye.

A kaució és a kártérités.

Bakonyi: A kártérités kötelezettsége egy külön fedezetnek, egy lekötött biztositék letétele in futurum, in eventum, nem más, mint a sajtóellenes tendencia féktelensége. (Igaz! Ugy van!) Az alkotmányunk is ellentétben van ezzel. Ezt részletesen bizonyitja az alkotmány visszaállitása óta történt jogi akciókkal. Be fogja bizonyitani, hogy lehetetlen, minden feltevés ellentmond annak, hogy azok a jogi tanácsadók, akiket a miniszter meghallgatott, ily feltételt tartalmazó javaslat benyujtását tanácsolhatták volna. De hát mért nem kérdezték meg Doleschall Alfrédot, a kiváló jogtudóst? Talán azért mellőzte a miniszter, mert ismerte álláspontját?

Benedek János: Epp upp mint a kauciókat!

Bakonyi Samu: Doleschall azt mondja, hogy a kaució az igazi és legnagyobb cenzura. Azt az érvelést nem fogadom el, hogy az esetleges büntetés behajtásának biztositéka a kaució. Más büntetésnél mért nincs ilyen biztositék? (Helyeslés a balon.) Az igazságügyi bizottság még mulat a javasla-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok **lakberendezési vállalata**

Kaszárnya-tér 7 szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbminőségü butorok javitása és fényezése (a helyszinén is) azonnal jutányos áron eszközölletik. — Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

ton, mert belevette, hogy a fővárosi lapokra vonatkozó kaució-rendelkezés — vonatkozik a budapesti államrendőrség müködési területén megjelenő lapokra is. Attól tartok, hogy igy csakhamar az összes szomszéd községeket belevonjuk a budapesti rendőrség hatáskörébe — a kaució miatt.

Földes Béla: Igy csinálják meg Nagy-Budapestet.

Bakonyi: Az fog bekövetkezni cz intézkedés által, hogy a vidéki 'ellenzéki sajtót kipusztitja, a kaució-kölcsönző bankok egymásután felmondják a kölcsönt, — egy ilyen intézettel beszéltem, azt mondta felhagynak ezzel az üzlettel, nem teszik ki a pénzüket a kártérités veszedelmének.

Közel 7 óra volt amikor **Bakonyi** Samu befejezte beszédét. Még tovább is akart beszélni, de látja, hogy az elnök türelmetlen, hát befejezi.

Az elnök rendreutasitja.

Az ellenzéki képviselők biztatják Bakonyit, hogy folytassa.

— Joga van beszélni, akár holnap reggelig!

Az elnök a nagy lárma után rendre utasitja Beck Lajost, Lovászy Mártont, Justh Jánost, Huszár Károlyt és még egy sereg képviselőt. Ülés vége 7 órakor.

Tisza a román paktumról, Gróf Tisza István miniszterelnök tegnap délben a képviselőház folyosóján nagyszámu munkapárti képviselőből álló közönség előtt fejtegette álláspontját a román paktum dolgában és egyuttal a tárgyalások eddigi állásáról is nyilatkozott.

— Szó sincs arról, — mondotta a miniszterelnök — mintha közjogi méltóságokat, főispánságokat akarnának adni a románoknak. Az se igaz, hogy kontingentált számu mandátumokat igértünk volna nekik. A tárgyalások azonban folynak a román vezetőkkel és eredménynyel kecsegtetnek.

— A románok részéről nagy békehajlandóságot vehetünk észre és minden remény megvan, hogy a paktum ezen az uton meg fog köttetni. A románok maguk örülnének a legjobban, ha ez a megegyezés létre jöhetne köztük és a kormány között, mert a román nép jólétére nagy eredményt várnak a paktum megkötésétől.

A munkanélküliek segitése.

A szociálpolitikai szakbizottság első ülése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg külön szakbizottságot küldött ki a szociálpolitikai ügyek előkészitése tárgyában. Az uj szakbizottság tegnap délután tartotta a városházán első ülését, *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt.

Jelen voltak: dr Medvigy Gábor, Rozenberg Izsó, dr Rozvány Jenő, Czeglédy Jeremiás, Weisz Lajos, dr Katz Réla, dr Sarkadi Lajos, Kiss Dávid, Lebovits Rudolf, dr Ágoston Péter, Sichermann Mór, Lövenstein Zsigmond, Pelle János, Schvarcz Izidor, Eleméry Ferenc tanácsnok előadó, dr Molnár Imre jegyző.

Rimler Károly bejelentette, hogy Szabó Károly a bizottsági tagságáról lemondott, holott őt nem is a törvényhatóság választotta, hanem az ipartestület küldte ki a bizottságba.

Hogy osszák ki a segélyt.

Eleméry Ferenc előadó ezután jelentést tett először a mult évben a munkanélküliek részére megszavazott 15,000 korona kiosztásáról. Mivel most ismét megszavazott Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 15000 koronát erre a célra, gondoltak a felett, hogy a mult évi kiosztási módozat nem vált be. Tanulmányozta, hogy a fővárosban miként jártak el a munkanélküliek segélye kiosztásánál. Ott az önálló iparosokat kizárták a segélyzőből s csak az ipari és kereskedelmi alkalmazottakat vették figyelembe. Továbbá Budapesten csak készpénzt adtak heti, vagy egy összegben és pedig hetenkint a nőtlenek 3—5 koronát, családosak 5—8 koronát.

A tanács itt is elfogadta a budapesti módszert, de azzal, hogy fát és tejet is osztanak ki. Hirdetményt bocsátottak ki, hogy akik reflektálnak a segélyre, jelentkezznek. Beadtak 1000-nél töqb kérvényt. Ezek között a legtöbb az épitőmunkás: 687, az összes jelentkezők 72 százaléka. Inditványozza, hogy egy hat tagu bizottságot küldjenek ki, akik a kérvényeket átvizsgálják s igényjogosultságuk megállapitása után állapitsák meg a segély összegét és módját.

Rimler Károly közb vetőleg, a bizottság tájékoztatásául felemliti, hogy ingyen fára a tanács összesen 5000 koronát folyósitott. Az Egyesült Biharmegyei bank és Keresk. Takarékpénztár naponkint 150 kiló kenyér kiosztását fedezi, amelyet társadalmi uton is támogatnak s ma naponkint 300 kilo ingyen kenyeret osztanak ki. Ez a segély a város 15000 koronájával, 25 200 korona.

Czeglédy Jeremiás csak ugy járul hozzá az előterjesztéshez, ha a 15000 koronából a jelentkező önálló iparosok is részesülnek segélyben. Az iparosok egy része nálunk rosszabb viszonyok között van, mint a munkások.

Rimler Károly felvilágositással szolgál, hogy nálunk nincs különbség iparos és munkás között a segély kiosztásánál.

Dr *Rozvány* Jenő az összes munkások bevonását kivánja. Statisztikai adatokat kér arra nézve, miszerint a jelentkezők között kik mióta vannak a munkanélkül, hogy esetleg ujabb összegek megszavazása iránt inditványt tehessenek.

KATONADOLOG.

Operett 3 felvonásban. Irták Mérei és Béldi zenéjét szerezte Zerkovitz B A Szigligeti Szinházban először adták 1914 január 11-én.

Sok kisérletezés, sok próbálgatás után végre talált a Szigligeti Szinház megint egy — az előjelek szerint — kasszadarabot.

A Katonadolog olyan operett, amilyen manapság a közönség tetszésének legjobban megfelel. Van benne látványosság, trükk, kuplé, tánc, sőt zene is. Exotikus helyen részben magyar szereplőkkel játszik, nem fárasztja sokat a nézőt azzal, hogy valami tulságosan kelljen a mesére ügyelnie, ellenben annál többet ad a szemnek. Látványosság követ látványosságot, szinte észre sem veszi az ember, hogy az előadás csaknem 11 óráig elhuzódik.

A meséjével hamar végezhetünk; a szerzőknek sem okozott sok gondot. A kinai köztársaság katonai instruktorai közt két magyar honvédtiszt is akad: Máriássi László (Szalma) nyugalmazott őrnagy és Bodor Pista (Tompa) zászlós. Bodor Pista beleszeret Fucsufu (Leövey) kormányzó leányába, Nakinakba (Görög Ol a.) A kormányzó persze ezt rossz szemmel nézi, mert ő a leányát Man-Sing (Kerényi Irén) nevü gazdag fiatalemberhez szeretné feleségül adni. Nakinak azonban csak a magyar zászlósé akar lenni. Hogy kiábránduljon belőle, elhozatjak Budapestről Pimpimpáré kisasszonyt (Szentgyörgyi Márta), Bodor Pista egykori kedvesét, a városligeti kis Szinkör tagját. A találkozásnak csakugyan megvan az eredménye: Nakinak elfordúl Bodortól s kitüzik az esküvőt Man-Singgel. Bodor kétségbeesve öngyilkos akar lenni, mikor megtudja, hogy Máriássi voltképp az ő apja (?). Ez a valóban váratlan és megdöbbentő öröm visszaadja életkedvét; további kevésbbé veszedelmes bonyodalmakat, árulást, fogságot, halálra itélést bátran kiáll s a végén mégis elveszi feleségül Nakinakot, Man-Sin pedig Pimpimpárét.

Mint látható, a Kinában feltalált papa és fia ismerkedésének fordulatától eltekintve, a mese nem valami meglepően uj és nem is valami fényesen sikerült. De hiszen ma már az operettnél a mese olyan mellékes valami, mint a primadonnánál a hang.

A katonadolog sikerének a titka is abban a sok mindenfélében van, amit arra a sovány mesére a szerzők gazdagon ráaggattak. Első sorban téma van benne bőségesen. Tangó és nem — tangó, tótágast álló és egymáson átugráló, tüzes és lassu, de mind uj, szines, az előadóknak végtelenül nehéz, a nézőt azonban ellenállhatlanul ragadja a tapsra. Közben szinesnél szinesebb felvonulások, pattogó kuplék, többé-kevésbbé jó tréfák váltakoznak — s a sok disztől alig veszi észre a közönség, hogy zenéje is van a Katonadolognak, igazi Zerkowitz-zene, annak minden előnyével és hátrányával; nem sok eredetiséggel, de végig fülbemászó dallamossággal. Egy-két előadás után legtöbb zenészáma általános népszerüségre fog szert tenni; volt kuplé, amelynek refrénjét már a bemutató előadáson a szereplőkkel együtt énekelte a fellelkesült karzat. Ez kell a magyarnak, nem az adóemelés.

A nagyváradi bemutató sikeréért az elismerés elsősorban *Erdélyi* Miklós igazgatót illeti, a ki igazán áldozatokat nem kimélve, pazarul fényes kiállitásban hozta szinre a darabot. A diszletek, a szebbnélszebb, izlésesnél izlésesebb kosztümök valósággal meglepték a közönséget. Vidéki szinpadon ilyen pazar kiállitásban szinre hozni egy operettet — már szinte pazarlás számba megy. De az is bizonyos, hogy a Katonadolog ilyen fényes kiállitásban érvényesül igazán. Kiemelendő az ötletes rendezés, mely a tömegjelenetek precizitásával brillirozott s végül *Kerner* karmester, a ki nemcsak a zeneszámok pompás betanitásáért, hanem saját szerzeményü betétjeiért is megérdemelte a tapsokat.

Nem hallgathatjuk azonban el, hogy szinlapon honvédeknek jelzett tiszteket közös huszár uniformisban leptették fel s ennélfogva a honvéd őrnagy kétfejü sasos hu-

---

IGAZ VALÓSÁG! Nem üres reklam! Az általános rossz üzletmenet miatt december 1 től a következő igazan olcsó arak mellett árusitok ajándéktárgyakat. Bárkinek, órásoknak és ékszereszeknek is, óriási raktár áll rendelkezésre.

1 finom arany női óra 15, 16, 20 koronától kezdve.
1 finom arany karkötő óra 39, 42, 45 korona.
1 arany ferfióra 39, 42, 45 korona.
1 női aranyora gyémántokkal 32, 35, 38 K-tól kezdve.
1 ezüst karkötős óra 8, 10, 12, 15 koronától kezdve.
1 acél- vagy nikelóra 4, 5, 6 korona.
1 női ezüstora 7, 8, 9, 10 korona.
1 jó ébresztő óra 2.70, 3, 4 korona.
1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
1 szép, valódi gyémántgyürü 12, 15, 20 korona.
1 brilliáns gyürü 20, 25, 30 korona.
1 pár valódi brilliánsfüggő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
Arany nyaklanc 8, 10, 12 koronától kezdve.
Arany karikagyürü 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.
Arany lánc 20 gr. 42 korona, 30 gr. 62·50 korona.
Arany női gyürü 5, 6, 7 K.
Arany medaillon 4, 5, 6 K.
1 ezüst cigarettadoboz 8, 10, 12, 15 korona.
6 pár kés, villa valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
Egy pár arany fülbevaló 3, 4, 5, 8, 10 korona.

Eladó csakis készpénzert! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg ezen olcsó árakról és nem vásárol **HERBST** ékszeráruházában, Rákóczi-ut 1. sz.

Dr *Sarkadi* Lajos elfogadja az előterjesztést azzal, hogy a szükebb körü bizottságot teljhatalmulag küldjék ki.

Sichermann Mór nem látja szükségét semmi statisztikának, mert a a segély kiosztása sürgős.

Kiss Dávid nem klassifikál a segély kiosztásánál; aki kér, annak adjanak.

Rimler Károly elnök Rozvány beszédére reflektál. A város segélyének felemelése ma lehetetlen, mert a város is nehéz helyzetben van. Amint tavaszodik megkezdik a tüzérlaktanyának, a vágóhidnak, a munkásházaknak épitését. Ezek 3 milliónál többet igényelnek s ezek utján akar a város munkaalkalmat nyujtani. Ez a város törekvése.

Dr *Ágoston* Péter kérdést tesz, hogy az iparosoknak kiadták-e már a tüzérlaktanya részletmunkáit, hogy a tél folyamán dolgozhassanak.

Rimler Károly kijelenti, hogy ezt az egész vonalon biztositotta.

Czeglédy Jeremiás ugy értesült, hogy a tüzérlaktanyánál a bádogos munkákat a vállalkozó egy iparosnak: Kollárnak adta ki, holott a többi bádogos iparosnak is biztositott munkát.

Weisz Lajos meglepetéssel hallja ezt, hisz szerződésben van a többieknek is biztositva a munka, nehogy kijátszások történjenek.

Sichermann Mór arra kéri a város tanácsát, hogy nézzen utánna, s ne engedje, hogy a városi vállalkozók idegen munkásokat alkalmazzanak. Az Apollónál idegen festő munkások dolgoznak.

Rimler Károly hivatkozik rá, hogy minden hasonló panaszt orvosolt. Most is utánna néz a dolognak.

A munkanélküliség intézményes biztositása.

Dr *Sarkadi* Lajos kéri, hogy az előadó és ez a bizottság foglalkozzék a munkanélküliség intézményes biztositásán. Ha ez irányban most megkezdik a munkát, ez alapja lesz a kérdés megoldásának. Inditványozza, hogy az előadó ez irányban tegyen lépéseket.

Ezután a hattagu bizottságot megalakitották a következőkből: Kiss Dávid, Rosenberg Izsó, Pelle János, dr Sarkadi Lajos, Sichermann Mór és Hann Lajos.

Szüksègmunkát.

Szabó Károly irásban javaslatot terjesztett elő, amely szerint szükségmunkát kellene biztositani a munkanélküliség ellensulyozására, akként hogy a kisiparosok anyagot kapnának olyan iparcikkek előállitására, amelyeket piacon lehetne értékesiteni. A munkások részére és a munkaadó iparosoknak előlegeket nyujtanának. Ezekből a munkákból raktárt lehetne berendezni üres városi épületekben, pl. most az Apollóban. Igy lenne összekapcsolva a kisiparos a munkással. Ez a jövőre szólna.

A javaslatot kiadták az előadónak tanulmányozás céljából.

A munkanélküliség elleni küzdelem.

Előadó bemutatta a Munkanélküliség elleni küzdelem magyarországi Egyesületének átiratát, amelyben kérik, hogy Nagyvárad csatlakozzék akciójukhoz, amely a munkanélküliség elleni biztositást és az országos munkaközvetités szervezését célozza. Részletesen ismerteti a külföldi hasonló akciót. Inditványozza, hogy az egyesület akciójával a szakbizottság karöltve járjon el, a város törvényhatósága lépjen be az egyesületbe; végül kérjék fel dr Ferenczy Imrét, a főváros szociálpolitikai előadóját egy előadás tartására.

Dr *Ágoston* Péter inditványozza, hogy egy 3 tagu bizottság dolgozza ki, mi módon volna legalkalmasabb a munkanélküliség biztositása.

Ezen inditványt elfogadták s az ülés véget ért.

---

szárcsákóval diszelgett, de hogy a közös hadsereg öröme ne legyen teljes, hát az őrnagy urnak — hadnagyi csákója volt.

Az egyes szereplők tudásuk és ambiciójuk teljét vitték szinpadra. *Leövey* Leó pazar és mindig müvészi nivóju komikuma, *Görög* Olga pompás hangja és jó játéka egymagukban is biztositották volna a sikert. *Kerényi* Irén fess, elragadó kis kinai gavallér volt, *Tompa* Béla pedig a huszár kadét szerepét játszotta igazi közvetlenséggel. *Szentgyörgyi* Márta megint fölvetette a nagy kérdést, hogy drámai szinésznőnek vagy szubrettnek jobb-e? A katonadologban mint szubrett ragadta tapsokra a közönséget — bizonyos, hogy legközelebb megint a drámai szinésznő fog épp ilyen sikerrel versenyezni a babérért. *Szalma* Sándor elegáns őrnagy, *Radocz* sikerült tanfigura volt. Külön kell kiemelni a tánc számokat, melyekben *Szalmáné*, *Medgyaszainé*, *Szentgyörgyi* Márta, *Kerényi* Irén és a fáradhatatlan *Gróf László* szereztek sok élvezetet a közönségnek. Valamennyi táncszámot kétszer-háromszor megujrázták. Jó volt *Pogány* Janka és *Kállai* Károly is.

A tapsokból, kihivásokból, ujrázásokból alig fogyott ki a közönség; kihivták Révész Árpádot is, a ki a táncokat betanitotta.

—r.

A román paktum
Pestvármegye közgyülésén.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tegnap délelőtt tiz órakor tartotta rendes bizottsági közgyülését, amelynek programján számos ügy szerepelt. A közgyülés azonban az alispán évnegyedes jelentésének megvitatása utáu rátért Pálóczi-Horváth István örkényi földbirtokos és Dessewffy Emil gróf több más bizottsági taggal egyetemben előterjesztett inditványára, hogy *tiltakozzanak Tisza István grófnak a románokkal kötendő paktuma ellen.* Minthogy köztudomásu volt ennek az inditványnak sorrakerülése, sok bizottsági tag jelent meg a közgyülésen, akik izgalmas vita közepette agitáltak az inditvány elfogadása, másrészt a napirendről való levétele érdekében.

Pálóczi Horvát István volt az első fölszólaló, aki az inditvány érdekében beszélt. Nem fél attól — mondotta — hogy Tisza István grófot hazafiatlan vagy ártó szándék vezetné, amikor a románokkal tárgyal, de attól viszont nagyon is fél, hogy ez a tárgyalás és annak eredménye nagy kárára lesz az országnak. Hosszabb beszéde végén kérte az inditvány egyhangu elfogadását.

Teleki József gróf, aki a maga részéről hozzájárulna az inditvány első részéhez, de a befejező részt, amely Tisza István gróffal szemben gyanusitást tartalmaz, nem fogadja el és kéri a közgyülést, hogy az inditvány e részét szintén mellőzze.

Förster Aurél fölhivia a munkapártot, hogy ne mindig Tisza Istvánt féltse, hanem már egyszer az országot is.

Ezután Podmaniczky Géza báró emelt szót az inditvány ellen, kéri az inditványnak napirendről való levételét.

Ezután Dessewffy Emil gróf szólt pártolóan az inditvány mellett s fölszólitotta a munkapártiakat, ne legyenek annyira érzékenyek Tiszával szemben, akit senki sem akar meggyanusitani. De az ország érdekében szükséges, hogy már eleve is tiltakozzanak a nemzetiségiekkel való paktum ellen.

Mihálovics Gerő félegyházi birtokos az inditvány ellen beszélt, de felszólalása közben olyan nagy zaj támadt, hogy a főispán kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

A paktum ellen.

A gyülés tovább is rendkivül viharos volt. Az ellenzék teljes erővel vetette magát a javaslat ellen és szavazásnál sikerült győzelmet aratniok.

Ugyanis a közgyülés 198 szavazattal 175 ellenében a románokkal kötendő paktum ellen foglalt állást. Éppen ilyen arányban fejezték ki véleményüket a közigazgatás államositásával szemben is.

A BMKE csak egy év mulva oszlik fel

Az igazgatóság határozata.

A Biharmegyei Magyar Közmüvelődési Egyesület, mely annak idején nagy lelkesedéssel és az egész vármegye közremüködésével alakult meg, már két év óta nem müködik.

Az egyesület annak idején óriási programot készitett magának, melynek célja lett volna Biharvármegyében kulturát teremteni s oly népjóléti intézményeket létesiteni, melyek valóban méltó feladatai lehetnek minden kulturintézménynek. Az egyesületben azonban ép akkor állott be az elnökválság, mikor nagyszabásu munkáját meg akarta kezdeni.

Ez az elnökválság a BMKE halálát is jelentette. De beigazolást nyert viszont az is, hogy kulturakciót politika szeszélyének nem szabad kitenni és nem szabad egyes társadalmi rétegekből azt megalakitani. Ime a BMKE a koalició gyermeke volt és mikor leáldozott a koalició napja, letünt a Bmkéé is, nem azért, mintha talán nem volna szükség egy kulturegyesületre, hanem mert párthoz volt kötve létezése. A szép remények közepette utnak indult egyesület igazgatósága vasárnap a felosztás felett való határozatra gyült össze. Vasárnap délelőtt tartotta ugyanis a Bmke igazgatósága az utolsó ülését, melyen a feloszlást kimondó közgyülés tárgysorozatának előkészitésével foglalkoztak.

Az elnöki tisztet Rimler Károly polgármester töltötte be. Ismertette az összejövetel tárgyát, t. i. a feloszlást. Az igazgatóság a feloszlás ellen nem emelt kifogást. Ekkor Rimler Károly egy meglepetéssel szolgált az összejötteknek. Ismertette az alapszabályoknak idevonatkozó rendeletét, mely szerint a

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriási választékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, guminharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban
és kitünő kivitelben készittetnek. Telefon 419

közgyülés napját és idejét egy évvel előre kell meghatározni az egyesületnek. Ami azt jelenti, hogy a feloszlást kimondó közgyülést csakis egy év mulva lehet megtartani.

Ennél a tárgynál élénk vita fejlődött ki, végül is ugy határoztak, hogy majd 1915. január hóban hivják össze a közgyülést a végleges döntésre.

Rimler Károly elnök ezután jelentette, hogy az egyesület vagyona 6552 koronát tesz ki. A megejtett vizsgálatok szerint a pénzkezelés rendben találtatott.

Végül ismertette a polgármester az Alföldi Magyar Közmüvelődősi Egyesület beadványát, melyben arra kérik a Bmkét, hogy tekintve az Amke minden tekintetben egyező programját, az egyesület oda olvadjon be. Az igazgatóság a beadványt a jövő évi közgyülés tárgysorozatára tüzte ki és akkor az fog felette határozni.

Ezzel az ülés véget ért.

A tél pusztitása.

Három nap óta nálunk is erősen beköszöntött a tél. A zord, kemény időjárás, ugy látszik egész Európában szokatlanul lépett fel s a hóesés folytán az árviz pusztitásokat okoz.

Erről a következő tudósitások számolnak be:

A vasutakon.

Inszbrukk, jan. 12.

A folytonos hózivatar és a megismétlődő esőzés miatt Tirolban és Vorarlbergben nagy késéssel közlekednek a vonatok. Svájcban is nagy zavart okozott a hóvihar a vasuti forgalomban. Svájccal és a Felső Inn-völgyével megszünt az egész közlekedés

Inszbrukk, jan. 12.

Az Inszbrukk-Mittelwald vonalon állandó hóesés következtében az egész forgalom legalább három napon át szünetel.

Német fürdők pusztulása.

Berlin, jan. 12.

A Lokalanzeiger jelentése szerint az a kár, amelyet a vihar a keleti tenger partján okozott, óriási. Kranzfürdőt a vihartól fölkorbácsolt hullámok majdnem teljesen elpusztitották, Danzigból jelentik, hogy Zoppot fürdő nagyrésze szintén tönkrement. A kár több millió márka. Az eddigi megállapitások szerint husz ember vizbefult. — A veszedelem helyére különvonatokat inditottak segitőcsapatokkal.

Veszedelem Belgiumban.

Brüsszel, jan. 12.

Az árviz óriási katasztrófát okozott. Ötszáz ház viz alatt van, igen sok hid leszakadt. A kórházat le kellett rombolni, mert félő volt, hogy összedől. A betegeket magánházakban helyezték el. Az egyik kolostorból az apácák éjnek idején menekültek az árviz elől. Sok helyen a vasuti közlekedés is megakadt az árviz miatt. A veszedelem a nagy havazás miatt óráról órára növekedik.

Oroszországban.

Pétervár, jan. 12.

Az orkánszerü vihar a város egy részében igen nagy kárt okozott. Oroszország sok más helyéről is érkezik jelentés arról, hogy a hóvihar és nagy eső nagy pusztitást vitt véghez. A vasuti forgalom teljesen megakadt A kormányzók jelentése szerint eddig százötven ember pusztult el. Több községet és telepet a hó teljesen eltemetett.

A rejtélyes holttest.

Felismerték a hullát. Váradi kabaré hölgy volt Mágnás Elza.

Szombaton, mint emlitettük, egy női holttestet találtak Budapesten és a rendőrség csak tegnap délben tudta megállapitani, hogy ki az áldozat. A nőt Turcsányi Emiliának hivják, nevezetes alakja volt az éjszakai világ.

Az áldozatot legelőször Keresztessy Gyula rendőrkapitány sógornője ismerte föl. Keresztessy tegnap este hazavitt egyet azokból az arcképekből, a melyet a detektivek a rendőrség minden tagjának kiosztottak. Vacsoránál a rendőrkapitány vendégül látta a sógornőjét is. Mikor a kép elé került a rendőrkapitány zsebéből, az egész csaiád érdeklődve nézegette. Egyszerre csak Keresztessy sógornője igy kiáltott föl:

— Hiszen ez az Elza!

— Miféle Elza? — kérdezte meglepetten a rendőrkapitány.

Sógornője erre elmondotta, hogy évekkel ezelőtt, mikor még a Margit-körut 42. számu házban lakott, a szomszédban lakott egy feltünő szépségü szőke leány, a ki akkor már éjjeli mulatóhelyek csillaga volt és igen vidám életet élt. A szomszédok különösen a hölgyek, asszonyi kiváncsiságból sokat nézegettek át a függöny mögül a Turcsányi Elza lakásába. Ő tehát még mindig egész tisztán emlékszik a leányra és határozottan állithatja, hogy a Dunában talált áldozat arcképe föltétlenül a szőke leányé.

Erre már Keresztessy kapitány is nagyobb figyelemmel vette kezébe a képet, és a hogy figyelmesen nézegette, hirtelen ugy rémlett neki, hogy ezt az arcot már ő is látta valahol.

Reggel aztán jelentkezett Nagy Károly detektiv-főnöknél és elmondta, amit tegnap este a sógornőjétől hallott. Hozzátette, hogy saját magának is ugy rémlik, mintha az áldozat arcképének eredetijét valamelyik éjjeli mulatóhelyen már látta volna. Mindenesetre kérte, hogy bizzák meg a Turcsányi Elza nyomának fölkutatásával.

Érdekes, hogy ugyanakkor ugyanerre a nyomra más oldalról is rávezették a rendőrséget. Még vasárnap este történt, hogy a rendőrségen megjelent Turcsányi Ferenc könyvkötősegéd és elmondta, hogy a testvére, Turcsányi Emilia, pénteken eltünt Budapestről és azóta senki nem látta. Az adatok teljesen összevágtak és Keresztessy nyomban megbizást kapott, hogy a kutatást megkezdje a leány lakásán.

Itt aztán teljes bizonyossággal megállapitották, hogy a meggyilkolt nő nem más, mint Turcsányi Emilia, aki az orfeumi pályán a szebben hangzó Elza nevet vette föl.

Kiket gyanusitanak?

Turcsányi (Mágnás) Elza lakásán helyszini szemlét tartottak tegnap délután. Több váradi vonatkozásu fénykép függ a volt szinésznő szobájában. Ugyanis az itteni orfeumban többször fellépett, széleskörü ismerettsége volt és a nagyváradi rendőrség egyik detektivje nyomban fel is ismerte a hullában az egykori szépséges Mágnás Elzát.

A helyszini szemle alkalmával találtak egy törülközőt, amellyel megfojtották.

A házbeliek nem tudtak érdemleges adatot szolgáltatni a kihallgatás alkalmával.

Egyedül a takaritónő barna kendője gyanus, amelyet összetaposva találtak a földön. Kóbori Róza takaritónőt és Warra Mihály nevü fiut, aki unokaöccse volt Mágnás Elzának, a rendőrség őrizetbe vette. Ők jártak legutoljára a meggyilkoltnál.

Mágnás Elzának 50—60 ezer korona értékü ékszere volt, egy 100.000 koronás betétkönyve és 5000 kor. készpénze. Ez mind hiányzik.

A rendőrség folytatja a kihallgatásokat és több mint valószinü, hogy a két őrizetbe vett gyanus egyént letartóztatja.

Megvannak a gyilkosok.

(Éjjeli 1 órakor telefonon jelenti tudósitónk Budapestről.)

A rendőrségen nagy eréllyel folytatták a kihallgatásokat. Este jelentkezett egy zálogháztulajdonos és előadta, hogy egy kis fiu el akart zálogositani egy ékszert, amelyre ő ráismert, hogy az a meggyilkolt Turcsányi Elzáé volt. A kis fiu azt mondotta, hogy egy vendéglőben várja őt az az ember, aki az ékszert átadta neki.

Nagy detektiv elment a vendéglőbe, ahol a kis fiu rámutatott Lich József facér péksegédre.

— Ez küldött a zaciba.

A detektiv előállitotta Lichtet, aki tiz percnyi vallatás után bevallotta, hogy hárman követték el a gyilkosságot. Ő, Láng József, aki a takaritónő szeretője és a takaritónő. Láng beszélte rá őket. Törülközővel folytották meg Turcsányit; először a szőnyegbe burkolták, de a lába kilátszott. Az asszony hozta elő az utazó kosarat, melyet a két férfi cipelt le a lakásból.

Még az éj folyamán letartóztatták Lángot is, a takaritónőt is, akik szintén beismerték a szörnyü tettet. Az ékszerekért és pénzéért gyilkolták meg a szinésznőt.

Kováts Kálmán
mű-asztalos
Nagyvárad, Vonház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)
Készit: egyszerü és mű-butorokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemü asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Ujságirók közgyülése

Telegdi József beszéde.

A Nagyváradi és Biharmegyei Ujságirók Egyesülete vasárnap délelőtt 11 órakor diszközgyülést tartott, amelyen Telegdy József, az egyesület elnöke mondotta el beköszöntő beszédét. Nagyhatásu, lelkes, szép beszédet tartott, nagyon komoly és nagyon megszivlelendő szavakat mondott a sajtó és a közélet közkatonáinak, az ujságíróknak a helyzetéről és bizva-bizunk, hogy a mi egyesületünk, amelynek élén olyan egyéniség áll, mint Telegdi József, aki lelkének egész melegével, energiája teljességével karolja fel az ujságirók ügyét, — meg fogja nyerni a nagyközönség, a társadalom őszinte szimpátiáját és a közönség, amelynek önzetlen szolgálatába adja az ujságiró egész életét, energiáját, tehetségét, ambicióját, ez a közönség, ez a társadalom mellénk áll, segiteni, támogatni fogja törekvéseinket, teljes erejével előmozditja az egyesület céljának elérését.

Nem hivalkodás talán, ha azt mondjuk, hogy ezt az ujságiró megérdemli a közönségtől.

Nem akarunk szomoru hurokat pengetni, de jobb talán, ha nem hallgatjuk el, hogy bizony a közgyülés sokkal nagyobb érdeklődést érdemelt volna a publikum részéről.

Nem keressük most mi volt az oka, lehet, hogy mi magunk, akik mindenkinek tudtunk reklámot csinálni, mindenkinek a szekerét sietünk előbbre vinni, a saját érdekeinkkel azonban nem szeretünk, nem tudunk törődni, talán tulzott szerénységből nem visszük az ügyünket, ugy ahogy kellene, a nagy nyilvánosság fénye elé, ami érdekünkben nem visszük harcba harcos ólomkatonáinkat . . .

Őszinte tárgyilagossággal megállapitjuk azonban, hogy a közgyülés lefolyása lelkes, ünnepélyes jelentőség teljes volt és kedvező auspiciumokat nyujt a jövőre nézve.

A jelen volt előkelő közönség soraiban ott láttuk Fetser Antal felsz. püspököt, Rimler Károly polgármestert, dr Molnár Imrét, dr Pallay Lajost, Cziffra Kálmán képviselőt, ifj. Telegdi Józsefet, Lukács Géza ezredest, Petry Gyulát, dr Rezső Mórt, stb.

A megnyitó beszéd.

Tizenegy óra után jelent meg az elnöki emelvényen *Telegdi* József elnök, *Marton* Manó ügyvezető elnök és *Károly* József titkár. Telegdi Józsefet lelkesen megéljenezték.

Marton Manó nyitotta meg a gyülést. Meleg hangon üdvözölte a megjelenteket, majd az ujságirók egyesületének nemes céljairól emlékezett meg, szükség van erre az egyesületre, hogy segitsünk a magyar ujságiró sorsán, mert bizony a legjobb akarat mellett sem festhetjük rózsaszinünek az ujságirói sorsot.

Az egyesület *Telegdi* Józsefet választotta elnökének, nem mint politikust, mert ami egyesületünk elzárkózik minden politikától, hanem mint az ujságirók régi régi, nemes barátját, aki egyéniségének sulyával, tekintélyével biztositja az egyesület akciójának sikerét. Szép szavakkal üdvözölte az elnököt és kérte, hogy szeretetteljes pártfogásával segitse az Ujságirók Egyesületét céljának elérésében.

Telegdi József az ujságirói hivatásról.

Általános érdeklődés közepette tárta fel *Telegdi* József ama intenciókat, amelyek őt az elnöki tisztség elvállalására birták. Majd áttér az ujságirók életének legaktualisabb kérdésére, a készülő *sajtóreformnak* tárgyilagos taglalására. Ennek keretében rendkivül érdekes szempontokat érint s igy folytatja:

Ugy gondolom megfelelek a tárgyilagosság fogalmának, ha arra kérném a két tábort, se ne gyülöljék, se ne szeressék olyan nagyon azt a szegény ujságirót, akkor a törvény jó lesz,

És én meg vagyok arról győződve, hogy amint a javaslatból törvény lesz, pedig az lesz, a legritkább esetben fog kerülni a sor annak alkalmazására, hanem a legtöbb esetben meg lesz annak a präveniáló hatása.

Kétségtelen, hogy a sajtóviszonyok rendezetlensége, valamint a sajtó tulkapásai késztetik a törvényhozást intézkedéseinek megtételére, még sem egyedül a törvény szigora, amely hivatva van a mostani sivár sajtóviszonyokon segiteni, sőt merem mondani, az csak a munka kisebbik felét képes elvégezni, a munka nagyobbik része ezen a téren is, az emberi társadalomra háramlik.

Valamint, hogy a bünténynek egész halmazát nem annyira a törvényben megállapitott szigoru büntetéstől való félelem akadályozza meg, hanem a vallásos nevelés, az iskola nevelő hatása, a családi élet tiszta voltában rejlő jó példa, valamint a közéleti tisztesség elterjedt fogalma teszi a bűnt minél ritkábbá és tenné akkor is, ha a törvény nem is létezne, ugy az ujságirói tisztességet sem a törvény rideg rendelkezése van egyedül hivatva megőrizni, hanem az ujságiró erkölcsi ereje.

Tessék a közönségnek is megelégedni a normális koszttal és ne kivánjon mindig borsot, paprikát és egyéb még ártalmasabb füszerszámokat belekevertetni mindennapi dessertjébe — a hirlapba.

Tessék az ujságolvasónak megelégedni a valóság regisztrálásával — ez az egyik.

A másik és bocsánatot kérek, ha csak most jutok a dolog velejére, annak az ujságirónak, aki gondoskodik mindennapi szórakozásunkról, akinek segitőkezét manapság már egy ember sem nélkülözheti, aki lázas és az egész világegyetemet behálózó munkásságával segitőtársa a hadvezérnek, a diplomatának, a politikusnak, a tudománynak és az üzletembernek egyaránt, aki oktatója az emberiség minden foglalkozási ágának, akiknek soraibólba világ legkitünőbb államférfiai és közgazdái kerülnek ki, annak ne legyünk mi ellenségei, ne tessék azokat lenézni és leszólni, hanem tessék őket érdemük szerint *megbecsülni*.

Ime a közéletnek a férfia, aki agya minden szálának megfeszitésével, idegei tönkretételével szolgál bennünket minden téren, ne legyen idegen előttünk, ne lássa az magát és családját a bizonytalanság és a nyomornak kitéve, ha lélekölő munkásságában idő előtt letörik, mert ha ez igy marad, ne csodálkozzunk ha bizonyos keserü elégtétellel használja félelmetes fegyverét, a tollat, a háládatlan társadalommal szemben.

Mig ha mi kötelességünket teljesitve segitségére leszünk az érettünk fáradozóknak, ők is szeretettel fognak gondolkozni az őket méltányoló társadalomról s ez a megbecsülő eljárás részünkről többet fog eredményezni minden irott törvénynél.

Ezen az általam itt hangoztatott humánus eljárás gyakorlására hivom fel a vármegye és város közönségét, vajha szavam ne lenne a pusztába kiáltó szó!

Lelkes éljenzés és zugó tapsvihar fogadta az illusztris elnök beszédét.

Ezután

Faragó Rezső,

a Szalontai Lapok szerkesztője tartott érdekes és vonzó előadást a német és francia sajtóviszonyokról és kimutatta a magyar zsurnalisztika szellemi fölényet a külföldivel szemben.

Faragót szép előadásáért lelkesen megtapsolták.

Telegdi József megköszönve az érdeklődést, a gyülést bezárta. A közgyülés befejeztével ismét lelkesen ünnepelték az elnököt.

Lázongó munkások.

A nagyváradi rendőrségre vitték a vezetőt.

*

Vasárnap éjjel a 10 óra 40 perckor Kolozsvár felől érkező személyvonat hangos botrányok szinhelye volt. Mikor a vonat berobogott a pályaudvarra, az inspekciós vasuti tiszt intézkedésére három harmadosztályu kocsit, amelyek tömve voltak oláh és tót erdei munkásokkal lekapcsoltak és rendőri őrizet alá vették.

A munkások az élesdi 18-as számu őrháznál ültek föl. Vezetőjük *Kicsmayer* István gazdatiszt volt, aki holtrészegen aludt az őrház szolgálati szobájában. Több mint 150 munkás tanyázott kint a szük váróteremben és a fagyos, fehér éjszakában. A vonat már elindult Révről, amikor még a vezető nem váltott jegyet. A három külön kupét táviratilag rendelték meg Kolozsvárról.

Mikor az oláhok meghallották, hogy jelez a vonat és még nincs jegy váltva, éktelen orditozásban törtek ki. Munkakönyvüket elszedte a vezető, egy fillért sem adott nekik s attól féltek, hogy lemaradnak a vonatról, elesnek a munkától, odavész a munkakönyvük s mindennek a vezető az oka.

A nagy tömeg valósággal fellázadt a vezető ellen, agyon akarták verni s ő a kis szobában aludt, nem is sejtve a halálos veszedelmet. A munkások kezében vészesen villogott a sok balta, szekerce, messze vidékre elriasztották orditásukkal még a farkasokat is és már-már betörték az üveges ajtót, amikor az őrnek sikerült lábra állitani a berugott vezetőt.

Egy-két utas kelt a részeg védelmére, egy horihorgas tót munkást véresre vertek, mert az ajtóba állt. A nagy tumultusban

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BENAJÁNLAV.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.
KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ÁTJÁRÓ. Ajanlja saját készitményü
sérvkötőit, szuzpenzoriumok, fecskendők és beteg-ápolási czikkeit, u. m. egyenestartók, hasköiők, ágytálak, bidég,
anatómiai sérvkötők, amelyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaterem női és férfi kiszolgalasra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

nem lehetett megszámlálni az embereket, és 27 munkással kevesebbet mondtak be a vonatvezetőnek.

Ez táviratozott Nagyváradra és rendőri segélyt kért, mert a vonat személyzete nem volt képes rendet teremteni a részeg bandában. A vezetőt két rendőr előállitotta a rendőrségre, ahol nagy munkába került megértetni vele, hogy a vasutat nem lehet megkárositani. Táviratoztak a munkásokat szerződtető fővárosi irodának és csak ezután folytathatták utjukat.

A vasut még 74 koronát követelt és elengedték a büntetést, csak szabaduljanak a részeg hordától.

A munkásokat a Bakonyba vitték, ahol erdőirtást kezdenek.

A KATHOLIKUS NŐVÉDŐ-EGYESÜLET pártfogoltjainak szinielőadása.

*

Hol a lélek szól s a sziv kitárul
Szó sem lehet ott, kérem kritikárul.

Ezt az elvet mi is magunkénak valljuk s különösen most, mikor a Nővédő egyesület vasárnapi ünnepélyéről akarunk szólani.

A Szent László Menedékház diszterme szinültig megtelt az érdeklődőkkel. Sokan vidékről lejöttek, hogy meghallgassák: mit tudd az ő lányuk, mivé nevelték a jó patronessz hölgyek s a gondos nővérek. S láthatták, hogy jólelkü vezetők gondjaikra vannak bizva ezek az egyszerü cselédlányok s hogy ezek a jólelkü vezetők megbecsülik, nevelik, müvelik bennük azt, ami Isteni.

Mondanunk sem kell, hogy a patronesszek nemes buzgólkodása az előadásnál is szép gyümölcsöt termett. A szereplők mindannyian kitettek magukért. Kifogástalanul tudták a szerepüket s az énekszámok is a szó legszorosabb értelmében precizek voltak. Mindannyi szereplő között kivált a Mária alakitója, aki szinte utolérhetetlen átérzéssel játszotta szerepét.

Az előadás sikerében majdnem minden patronesszhölgy nagyon sokat buzgólkodott. Özv. Grunwald Henrikné, özv. Óváry Sándorné, Olasz Ákosné, Muresán Valérné, özv. Személy Kálmánné, Kuchta Endréné, Szabó Endréné s Szabados Pálné urasszonyok szorgalmaskodtak különösen s az ifju patronesszek közül kiváltképen *Óváry* Klárika, *Komlóssy* Etelka s *Schwartz* Gabika kisasszonyok, akikről nem is hittük el, hogy egy példányban vannak jelen, mindenütt ott voltak, akármerre néztünk, láttuk őket, amint lázas sietséggel rendelkeznek, sürügnek-forognak.

A főrendező *Kazinczy* Mariska tanitónő volt, aki katonai szigorusággal osztogatja parancsait az öltözőben, a szereplők tarkabarka serege között. Az énekeket harmóniumon *Békéssy* Piroska közs. isk. tanitónő kisérte, akinek szintén nagy érdeme az énekek pompás betanitása.

Kellemes emlékekkel távoztunk az előadásról, jóleső érzés járta át lelkünket, még erősebb hittel hittünk a katholikus restauráció diadalában, s eszünkbe jutott egy szép história a multból, egy bájos apróság Wellingtonról, a waterlooi csata győzedelmes hadvezéréről. Eszünkbe jutott, hogy mikor a nagy férfi meglátta egy elemi iskola udvarán a homokban játszadozó fiucskákat, ily szókra fakadt:

— A waterlooi ütközetet itt nyerték meg.

*

Az előadás anyagilag is szépen jövedelmezett; felülfizettek az ünnepélyen: özv. Óváry Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, Czeglédy Elemér, Óváry Béla, Harmaty Károlyné, Száhlender Károlyné, dr Lestyán Endre, Gálfy Sándor, dr özv. Személy Kálmánné stb. kiknek ezuton is hálás köszönetet mond az elnökség.

Szép munkát végeztek a patronesszek, méltán büszkék lehetnek a sikerre.

(Ks.)

Két gyermek tragédiája.

A gondatlan szülők áldozata. Egy hatéves kis leányt megölt a szén-gáz. A másik haldoklik.

Hodossy Miklós-utca 25. számu ház egyik pincelakásában tegnapra viradóra borzalmas halálát lelte egy hatéves leánygyermek, *Paul* Virág. Kis hijján két áldozata lett a szülők könnyelmüségének, azonban nincs kizárva, hogy a másik gyermek a négy éves *Virág* Mária is halott már.

A pince lakásban Paul Erzsébet fiatal napszámos asszony lakik *Mánya* Tivadar zenésszel. Két gyermekük volt Virág és Mária.

A szülők vasánap este mentek el hazulról. Mánya Tivadar egy alsóbbrendü kávéházban szokott estenkint citerázni, az asszony szintén el-el járt vele, hogy a borravalókat összetányérozza.

Vasárnap, mielőtt elindultak, a kis lakás sparherdjében nagy tüzet gyujtottak, megrakták jól kőszénnel, a gyermekeket lefektették és az ajtót kivülről bezárták. A kis, szennyes kávéházba, ahol Mánya Tivadar nyugodtan citerázott, az asszony pepig szedte össze a hatosokat reggel öt óráig.

Az asszony hat órakor érkezett haza, mikor kinyitotta a lakás ajtaját azonnal érezte, hogy odabent baj lehet, mert erős széngáz áramlat csapott az arcába. Pár pillanatig várt, mig a nyitott ajtón kitódul a gáz, aztán rémülten rohant a gyermekek ágyához. A kis négy éves Mariska szája tele volt habbal, kinosan vonaglott, szemei felakadtak.

Paul Erzsébet felkapta a vergődő gyermeket és élesztgetni kezdte. A másikra, a hat éves Virágra nem is hederitett, mert az csendesen feküdt. kis *piros* arca nyugodtan pihent a vánkoson. Pedig Virág ekkor már halott volt. Az arca pirossága is hulla folt volt. A széngáz mérgezésben elhunytak testén élenk rózsaszinü hullafoltok ütnek ki.

Az anya hörgő gyermekével az ölében átszaladt a szomszéd lakásba *Józsa* Károlyékhoz, ott letette Mariskát és elfutott orvosért. Virág pedig a másik szobában holtan feküdt.

Délelőtt tiz óráig futkosott Paul Erzsébet doktor után. Akkor ismét hazament és Virág után érdeklődni kezdett. De csak merev holttestet vett az ölébe. Kétségbeesve kiáltozott segitségért, azonban már segiteni nem lehetett. Mariskát közben beszállitották a gyermekkórházba, ahol gondos ápolás alá vették.

A gondatlan anya csak délután 1 órakor értesitette a rendőrséget, ahonnan dr *Nemes* Áron tiszti orvos és *Vadász* József rendőrfelügyelő szálltak ki a szinhelyre. A vizsgálat megállapitotta, hogy a gyermeken küleröszak nyoma nem látszik és a halál fulladás okozta. Megállapitást nyert továbbát hogy Paul Erzsébet *vétkes gondatlanságából* ered a gyermekek tragédiája, miért is a rendőrség Paul Erzsébetet őrizet alá vette. Délután kiszállott a helyszinre Kolb Géza vizsgálóbiró is.

Érdekes, hogy a négy éves Mariska ösztönszerüleg a dunyha alá bujt és ugy menekült meg a biztos haláltól.

A vizsgálat folyik tovább, mert az asszony vallomása szerint azt a szenet, amivel befütöttek azzal a nagy zsák szénnel együtt, amit a rendőrség a konyhában talált, a vasut állomástól *lopták*. Nincs kizárva, hogy Paul Virág halálával egy nagyobb szabásu széntolvaj társaság is hurokra kerül.

A Nagyvárad-Váralja és Velencei Kath. Kör megnyitó ünnepélye.

Az ujjászervezett Váradvelencei Kath. Kör f. hó 11-én, vasárnap d. u. 5 órakor tartotta első és megnyitó ünnepélyét a velencei r. kath. fiuiskola, az ilyen alkalmakra bizony szüknek bizonyult helyiségében. A diszes közönségnek csak egy része fért be, egy része az előszobában szorongott, más része pedig kénytelen volt távozni azzal az erős fogadással, hogy máskor korábban jön.

Az ünnepély a kör kebelében *Kasza* Jenő vezetése alatt alakult mükedvelő zenekar precizül előadott nyitányával kezdődött.

Utána a velenceiek közszeretetnek örvendő, népszerü plébánosa, *Halász* Gyula nyitotta meg az ünnepélyt, szép szavakkal fejtegetvén, hogy társadalmi mozgalmakban, szórakozásainkban, mulatságainkban és mindennemü dolgainkban a kereszt, katholikus voltunk kell, hogy irányadó legyen.

Ezután *Szabó* Imre kellemes tenorján énekelt két magyar dalt igen szépen. *Lobermayer* Gyula kifogástalan zongorakisérete mellett. Különösen tetszett az egyik, mely Lobermayer szerzeménye. Jól megérdemelt tapsvihar honorálta az előadók fáradtságát.

Az ünnepély fénypontja dr *Krűger* Aladár volt. A szónok valósággal magával ragadta a hallgatóságot. Előadásának vezérgondolata: hadseregre, légiókra van szükség, hogy a hitetlen, vallástalan irányzattal eredményesen felvehessük a küzdelmet. A tömörülést, az összetartást hangsulyozta, amelyre kivált Váradvelencén van szükségük a katholikusoknak.

Szünni nem akaró taps és éljenzés követte a szép részletekben gazdag, lendülettel előadott szónoklatot, melyet több izben percekre megszakitott a közönség kitörő lelkesedése és spontán tetszésnyilvánitása.

A zenekar tetszéssel fogadott nehány magyar nótája ótán *Halász* Gyula plebános néhány lelkes szóval bezárta a sikerült ünnepélyt.

A Várad-Váralja-Velencei Kath. Kör tehát ujjászületett, lélekzik. A tagok buzgósága

és lelkesedése nagy. De egy a baj, nincs a körnek otthona, egy szük bérelt lakásba van szoritva. Otthon nélkül elhamvad a tüz, megcsappan a kedv és szétoszlik a sereg. Pedig a Velencei Kath. Körre szükség van, mert ez a város katholikusságának egyik fókuspontja, melyre nagy feladatok megoldása vár s mely nagy jövő nehéz feladatai elé néz.

—ó.

Uri fehérnemü, «FOWNES» kesztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

HIREK

Az eperjesi püspök felszentelése.

Ungvár, jan. 12.

Az eperjesi görög katholikus egyházmegye uj püspökét, *Novák* István dr-t fényes szertartások között vasárnap szentelték fel püspökké Ungvárott. Az ünnepi aktusra már az elmult héten erősen folytak az előkészületek. A felszentelésre már szombaton este Ungvárra érkezett *Fischer Colbrie* Ágost kassai megyéspüspök és *Lányi* József tinnini felszentelt püspök, nagyváradi kanonok.

A püspökszentelés szertartása reggel fél kilenckor kezdődött, amikor is a teljes asszisztencia a székesegyház sekrestyéjéből a szentélyen és templom hajóján keresztül a püspöki lakba vonult és jelentette, a ceremoniamester utján a felszentelést végző három püspöknek és a felszentelendőnek, hogy az ünnepi szertartás megkezdésének ideje elérkezett. Ekkor a felszentelést végző Papp Antal, munkácsi görög katholikus megyéspüspök magára öltötte a mandiát, a koronát és kezébe vette a pásztorbotot, a segédkező püspökök pedig palástban és fejükön infulával, vagyis saját szertartásuknak megfelelő öltözékben harangzugás közben indultak a székesegyházba, amely teljesen megtelt előkelő és diszes közönséggel.

A felszentelők és a felszentelendő bevonulása után Papp Antal püspök elfoglalta helyét, mire az uj püspök kiséretével a saját oltárától a püspöki trón elé lépett. Itt felolvasták a bullákat, mire a felszentelendő letette az esküt. Görög ritus szerint folyt le tovább a felszentelés és a krizmával való felkenés, majd az uj püspök hozzátartozói és a papság kézcsókra járultak. A feszentelt püspök ezután végigvonult a templom hajóján és megáldotta a jelenvoltakat. A szertartás kevéssel 12 óra előtt ért véget, mire a püspökök átvonultak a rezidenciába, ahol az uj püspök a tisztelgő küldöttségeket fogadta.

Délben egy órakor a püspöki rezidenciában banket volt, amelyen a szertartáson résztvett egyházi és világi előkelőségek jelentek meg. Az első felköszöntőt Novák István püspök mondotta az apostoli királyra és a római pápára. Beszéde második részében köszönetet mondott a felszentelő püspököknek fáradozásukért és szüleinek, akiknek nevelését köszönhette. A következő szónok Papp Antal munkácsi püspök volt, aki arra kérte az uj püspököt, hogy támogassa őt a rutén görög-katholikusokat fenyegető veszedelem elháritásában. Utána Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök szólalt fel és lelkére kötötte az uj püspöknek, hogy uj méltóságában fokozott szeretettel igyekezzék a nép nyomorán segiteni és ezáltal vegye elejét annak, hogy a népet fenyegető veszedelem el ne hatalmasodhassék. Miután még a püspök édesatyja szólalt fel, Lőrinczy István alispán a vármegye, Cerbery Sándor az eperjesi káptalan, Gebé Péter a munkácsi káptalan, Mátéffy Viktor esztergomi plebános pedig volt iskolatársai nevében üdvözölték az uj püspököt.

A mai nap folyamán az uj püspökhöz számos üdvözlő távirat érkezett a püspöki kar tagjaitól és másoktól.

—

* **Tisza Zágrábban.** Zágrábból irják: Gróf Tisza István miniszterelnök e hó 15-én fogja meglátogatni a horvát fővárost. Tiszteletére a Nemzeti Szinházban diszelőadás keretében szinre kerül a „Báró Trenc“ cimü operett.

* **Átfagyott a Körözs.** Pár nap óta beállott az igazi tél. A hőmérő a déli órákban is napos helyen R—4 fokra szállott alá. Éjjel pedig 8—9 fokra sülyedt a hőmérő higanya. Tegnap reggelre a Körözs vize a Szent János-utca melletti szakasza teljesen átfagyott. A jégverem tulajdonosok hozzáláttak a jéghordáshoz; a szekerek és a jégvágó emberek ellepték a Körözs jegét. Felhivjuk a rendőrség figyelmét, hogy a gyermekeket tiltsa el a Körözs jegéről, amig a nebulók kedvtelése áldozatot nem követel. Különösen azokon a helyeken, ahol a jeget felvágták, könnyen a jég alá kerülhetnek a csuszkáló gyermekek. Szomoru tapasztalatok vannak erre nézve a multból.

* **Esküvő.** Diszes esküvő szinhelye volt tegnap délben a Szent László templom, ahol *Mészáros* Károly Julián iskolai ig. tanitó és *Pauljár* Jolán óvónő esküdtek örök hűséget egymásnak. Az esketési szertartást *Vucskics* Gyula kanonok végezte, aki könnyekig megható, gyönyörü beszédet intézett az uj párhoz.

* **A Sz. László menház gyülése.** A Szent László Menedékház egyesület vasárnap, f. hó 18-án délután 5 órakor a saját helyiségében választmányi, azután pedig közgyülést tart.

* **Halálozások.** Özv. *Ujhegyi* Béláné szül. Schachovszky Sarolta, néhai Ujhegyi Béla csendőrőrnagy özvegye, élete 72 éves korában meghalt. Az elhunytban *Kappel* György főreáliskolai tanár anyósát gyászolja. Temetése ma, kedden, dec. 14-én délelőtt 10 órakor lesz a Lukács György-utca 50. számu háztól. — Özv. *Poszpiss* Pálné élete 84. évében elhunyt. Temetése vasárnap délután volt a Kórház-utca 17. sz. háztól. — Varga András épitőmester, 55 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt, temetése ma, december 14-én délelőtt 10 órakor lesz a Kolozsvári-utca 50. sz. háztól.

* **A telegdi főszolgabiróság.** A vármegye törvényhatósága még a mult évben kimondta, hogy Mezőtelegden főszolgabiróságot állit fel. A megye határozata azóta fenn van a belügyminiszteriumban jóváhagyás végett. A mezőtelegdiek azóta küldöttségileg is kérték a minisztert a határozat jóváhagyására, azonban csak jóakaratu igéretet kaptak, de a határozat sorsáról semmi hir sincs. Nagyon valószinü, hogy államositásig már nem is csinálnak lényegesebb ujitásokat a megyében és igy a telegdi főszolgabiróság felállitása is elmarad. Az érdekelt felek ugyan, mint tudósitónk jelenti, nem hagyják elposványospdni a dolgot és még több lépést tesznek, hogy az államositás bekövetkezése előtt keresztül menjen a telegdi főszolgabiróság ügye.

* **Az ötven koronás.** Egész kis legendakör keletkezett a körül az ötven koronás körül, amelyet egy kis leány vesztett el. Gróf *Széchényi* Miklós püspök nemes szive megindult a szegény gyermek baján és elküldötte az 50 koronát a rendőrségnek, hogy adja oda a károsultnak. A rendőrség nyomozott a károsult után és ugy nyomozta ki, hogy a károsult nem szorult segitésre. Mint azonban az alábbi köszönő sorok bizonyitják, az ötven koronát tényleg egy szegény kis leány vesztette el, aki most a hövetkező köszönő sorokat juttatta el hozzánk:

„Nagyméltóságu gróf Széchényi Miklós ur ő Excellentiája az általam, illetve vigyázatlanságom folytán elveszitett 50 korona megtéritése céljából hasonösszeget a rendőrség utján jóságosan adományozni kegyeskedett.

Nem találok illő szavakat szivem legmélyebb hálájának kifejezésére, hogy a jóságos nemes adományt kellően megköszönhessem s addig is mig más uton fejezhetem ki hálámat, kérem a Mindenhatót, hogy Őexcellentiáját kisérje mindenkor és mindenütt az ő áldó és védő szent keze. Nagyvárad, 1914. január 12. *Mann* Irén

* **Dr Herrmann Antal a tanitójelöltek önképző gyülésén.** A n.-váradi kir. kath. tanitóképző Pázmány-körének vasárnapi gyülése kiválik az önképző gyülések sorából. Egészen váratlanul, programmon kivül történt két olyan mozzanat, amely egész kis ünnepélyé varázsolta e köri összejövetelt. Sorrend szerint első volt az ifjusági elnöknek a Pázmány-kör tanárelnökéhez *Laszczik* Ernőhöz, névünnepe alkalmából intézett üdvözlő beszéde, a másik a kör életében nevezetes dolog pedig *Herrmann* Antal dr beszéde volt, amelyet az ifjusághoz intézett s amelyben elmondotta, hogy örömmel látja azt a ragaszkodást, a melyet az ő „szellemi unokái, tanitványának tanitványai“ tanárelnökük iránt tanusitanak. Előnyös dolognak tartja ezt a képzésre, amelyről a tanitójelöltekhez tanulságos beszédet tartott. A jövőre, pályájukon való müködésük idejére nézve különösen a néplélek tanulmányozását ajánlja a tanitójelöltek figyelmébe. A nép vágyainak és törekvéseinek, örömének és szomoruságának, továbbá jellemző szokásainak megfigyelése a tanitóra önképzés számba megy.

A néplélek tanulmányozása nemcsak ethnografiai és kulturtörténeti, hanem paedagogiai szempontból is fontos. A néplélek ismerete segiti a tanitót népnevelői hivatásának teljesitésében, még pedig ugy az iskolában, mint a társadalmi életben. Megtanitja arra, hogyan lehet a nép lelkéhez férkőzni; mely lelki nyilvánulásokat, hogyan kell és lehet fönntartani, vagy megszüntetni. A tanitójelöltek nagy tetszéssel fogadták a közvetlen és világos fejtegetéseket, amelyek után áttértek az önképző gyülés tulajdonképeni tárgyaira.

* **Telegdy József a telkesdi kivándorlásról.** Vasárnap délután *Telegdy* József országgyülési képviselő kedélyes beszélgetés közben töltötte idejét az ujságirókkal. Többek között szóba került a telkesdi kivándorlás ügye is. Erre vonatkozólag Az Est pár nap előtt vezércikket irt és alaposan felfujta a dolgot, ami Telegdynek sehogy sem tetszett.

— Lám a telkesdi kivándorlásról is mi mindent összeirnak. Pedig mi igaz a dologból? Tény, hogy az előljáróság lemondott és hogy onnan többen kérnek utlevelet. De még ez ideig nem ment ki senki. A kivándorlásnak pedig az az oka, hogy a szomszédos községekből a multban sokan voltak Amerikában és a legtöbbnek sikerült onnan tekintélyes vagyonnal hazatérni. Ez a siker most csábitja az embereket.

* **Matiné a tárlaton.** Szerdán délután 5 órakor a Fekete Sasban levő kiállitáson intim jellemü müterem-zsur lesz. Szokatlan érdekessége lesz ennek a teazsurnak, hogy olyan intim jellege lesz, mint a párisi műtermi bemutatóknak. A rendezők F. Károlyi Leona urasszonyt nyerték meg a művészdélután főszereplőjéül. F. Károlyi Leona Bura Károly muzsikája mellett Kuruc Jánosnak, a népszerü dalköltőnek uj magyar dalait fogja énekelni. A másik eredeti száma lesz a zsurnak Polgár Mariska szereplése. A két művésznőn kivül Dutka Ákos tart előadást a magyar piktura fejlődési irányairól. Antal Sándor szellemes csevegése és Papp Jenő felolvasása egésziti ki a műsort. A kiállitás iránt egyébként igen nagy az érdeklődés Iványi Grünwald Bélának már két képét megvásárolták.

* **Feldarabolták a vonat kerekei.** Tegnap délelőtt egy 70 éves összetöpörödött süket asszony, özv. *Száva* Tógyerné, igyekezett Révre a szomszédos faluból. A derékig érő hóban alig tudta vonszolni magát a vasuti töltésig, ahol nagynehezen felvergődött a sinpárok közé és ballagott tovább. A szerencsétlen asszony nem vette észre, hogy mögötte egy nagyváradi személyvonat robog, rémes gyorsasággal közeledvén feléje. A vonatról észrevették az asszonyt. Vészjel, vészjelt követett, de ebből egy sem jutott el Száva Tógyerné füléhez. Izgalmas percek következtek ezután. A vonaton minden erőből fékeztek. Hiába. A vonat már akkor állott meg, mikor minden kocsi keresztül robogott az asszonyon. A kerekek darabokra vagdalták Száváné testét. A vonat személyzete összeszedte a hullarészeket s az esetet bejelentette a hatóságnak.

* **Uj női zenekar a Korona-kávéházban.** Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitünő primás vezetése mellett közremüködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedü és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedü és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szólista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihamér zongoramüvész. A zenekar a legujabb uj darabokat adja elő u. m. a Nevetőférj, Katona dolog, a Mozikirály stb. és az összes klasszikus ujdonságokat. Szabad bemenet. Kezdete este 8 órakor Szives pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

x **ZOMBOR SÁNDOR sebész-orvosi müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.**

Áruraktár leredukálása folytán

mélyen leszállitott árak

☛ **Kossuth-utca**

☛ **elején.**

Kertész S. Sándor

női divatáruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendüek,

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalnemüek. Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal teritők. Szőnyegek. Mosó barhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérnemüek Paplanok. Szőrme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésáruk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat mig a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállitási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállit az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Kórház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javitómühelye van szakfelügyelet alatt. Telefon: 13-52. Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhivja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett) Telefon szám 827.

x **Teljesen ujonnan van átalakitva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörü délszaki növényekkel van diszitve, pazarul világitva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyülések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangu magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállitásra a Polgári Takarékpénztár r. t. árucsoportjánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Sazàr épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejetünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszám 1359.**

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakaritani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb keresse fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegitők, szövetek, kesztyük, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállitott árban beszerezhetők.

x **Felhivás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusitjuk, u. m.: férfi és női ernyők *óriási választékban*, női, férfi és gyermek téli kesztyük, gallérvédők, női lélekmelegitők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és aczéláruk és egyéb disztárgyak óriási választékban fél áron alól. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyezzük át. Tisztelettel KLEIN VILMOS és TÁRSA.

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Gyászkalapokból** nagy választék érkezett UJHELYI RÓZÁHOZ, Rimanóczy-utca, Royál-kávéházzal szemben. 4 óra alatt bármely modell után készülhet gyászkalap. Tisztelettel UJHELYI RÓZA, Rimanóczy-utca 2. száma.

x **Január 1914. — Egy uj szám!** Ujitás történt az Aszódi cukorka üzletébe ugyanis a kinek nem szükséges egész doboz Kugler Gerbeaud cukorka, hanem kimérve akar venni, mai naptól a Csokoládé Király fiók üzlete az Aszódi cégnél — azzal fog kedveskedni vevőinek, hogy éppen ugy mint Budapesten, kissebb mennyiségben is élvezheti a vásárló közönség a Kugler bonbont, budapesti árakkal. Igy tehát már 10 dekánként is beszerezhető, valamint 1/8-, 1/4, 1/2- és 1 kilós dobozokban. Ezen ujitásnak bizonyára örvendezni fog sok sok szép leány. Vigyázat Rákóczi-ut, nem Bémer-téren van az Aszódi-fiók, fő üzlet Kossuth-utca, II-ik fiók Kert-utca.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passage-kapu mellett.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy] Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Kamminger é

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076

x **Báli női atlasz cipők** minden szinben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehérnemüek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Ezerféle játék fiuknak, leányoknak gyönyörü szép ajándéktárgyak, felnőtteknek ridikülök, manicürök és fésü készletek nagy választékban kaphatók a *Párizsi Bazárban* Sas alatt.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelü **CSILLÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkből megerkeztek. Meglepő OLCSÓ ÁRAK mig a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás

régiség, ékszer és mükereskedés

Szt. László-tér, Kishidfő.

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománctábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

„The Rooseweit Schoe“

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint arannyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtömések et készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZINHÁZ

Heti müsor.

Kedd: Katonadolog. (Bérletszünet.)
Szerda: Katonadolog. (Bérletszünet.)
Csütörtök délután: Hajduk hadnagya. (Ifjusági előadás); este: Katonadolog.
Péntek: Katonadolog.

—

Prohászka püspök a szinházakról.

— *A Magyar Kurir jelentése.* —

A Fehér Szinház Egyesület budapesti diszhangversenyén, amely *József* királyi herceg, *Auguszta* királyi hercegasszony és dr *Csernoch* János hercegprimás fővédősége alatt vasárnap este nyolc órakor volt az Országos Zeneakadémia disztermében, *Prohászka* Ottokár dr székesfehérvári megyéspüspök beszédet mondott, beszédet a szinmüvészet hivatásáról, a szinházakról és a szinészekről.

A müsort Jandl Béla müvészi orgonajátéka vezette be; Bach preludiumát adta elő nagy tetszés mellett. Utána Kiss Menyhért dr szavalta el poétikus prológusát. Ezt követte az est fénypontja: *Prohászka* püspök beszéde, amelyben többek között ezeket modotta:

Ép azért, mert tiszteljük és szeretjük a művészetet, magas piedesztálon szeretnők látni alakját s fáj a szivünk, ha lecsuszik a szellemtelen életösztönösség mocsarába. Ép azért, mert lelkesülünk érte, szeretnők tiszta ragyogásban szemlélni az ideálokat, szeretnők, ha a szinház templom volna, a művészet temploma és nem perverz emberek agyficamodásainak lerakodó helye; szeretnők, ha a szinház a nemzeti szellemnek volna terjesztője és nem a blazirt, dekadens nemzetközi lemondásnak. (Tetszés és taps.)

— Azért szeretnők ezt, mert minden tekintetben sok-sok kifogásunk van a szinmüvészet ellen, mert manapság tényleg ugy van, hogy a mai szinházat az erkölcsi ideáloknak feltétlen szolgálata alól, a mulatni vágyó közönség lenyomta a szellem szintáját a trágárság, a brettlisingerei-ok nivójára és senki sem biztos benne, hogy ha egy premierre elmegy, hogyan sérül meg legszentebb érzéseiben. (Taps.) Az emberek nem merik manapság családjukat, leányukat premierre vinni és ha oda vetődnek is, nem akarnak semmit abból a szellemből hazavinni, mert félnek, hogy a szinpad s a kulisszák levegője inficiálja a család atmoszféráját. (Tetszés és taps.)

— Helyén való tehát az a törekvés, mely a szinpad nivóját emelni, levegőjét megtisztitani, a piszkos, sáros termékeket onnan számüzni akarja. Ez voltaképen a fehér zinház programja.

— Amikor én fehér szinházat emlegetek, az előttem a tisztaság szinháza, melynek müvészete párhuzamosan haladjon az erkölcsel s izléssel; amikor én fehér szinházat emlegetek, olyan szinházra gondolok, amelyben a muzsák ne mutogassák lábikráikat és alsószoknyáikat; muzeumra, ahol eleven müvészetet szemlélek, de ahol az urak ne azt gukkerozzák, amiért, ha feleségeikről vagy leányaikról van szó, revolverhez, párbajhoz fordulnak. (Taps.) A fehér szinház nem jelent egy saját külön szinmüvészeti irányzatot; lehet valaki ideálista, vagy reálista, szimbolista vagy kubista, akármilyen futurista: csak piszkos ne legyen. (Taps.)

— Nálunk, ahol a kultura alacsonyabb, mint másutt, ahol a szexualitás valamiképen tulteng az emberek érdeklődésében, ahol a családi élet korántsem oly erős, mint Franciaországban vagy Olaszországban, ahol az intim kötelékek tisztelete kezd egy szétfoszladó hagyományá lenni: ilyen társadalomban az erkölcstelen szinház határozottan a legrosszabb szolgálatot teszi a nemzeti fejlődésnek is.

— Nem okolom mindezért a szinészetet magát, amely mint alakitó müvészet igen magas fokon áll. Nem okolom a szinészeket sem, csak sajnálom őket, mert kényszer alatt állanak, hiszen a spekuláció igazgatja a szinházat és a szinház az üzlet érdekében vált az erkölcsi eldurvulás és sülyedés eszközévé.

— Nem kifogás az, hogy a közönség kivánja a trágárságot. Arravaló-e a müvészet, hogy a közönség lehuzza azt a trágárságba, vagy arravaló-e, hogy ő emelje a közönséget a magasba? Nem a közönségnek csupán azt a részét kell okvetlenül tekintetbe venni, a mely csak ösztöneit és vágyait legeltetni jár a szinházba. (Tetszés.) Az ilyen eltévelyedésekhez az egész társadalomnak van köze, mint ahogy köze van a mocsárhoz, amelyből bacillusok szállnak szét s méltán kivánhatja, hogy kiszáritsák azt; köze van a fertőző beteghez, kit a hatóság személyes szabadságában is korlátoz a felgyógyulásig; ugy kell a fertőző müvészetet is dezinficiálni az igazi müvészet védelmére. (Zajos tetszés és taps.)

—

Ifjusági előadás. Csütörtökön délután ifjusági előadás lesz a szinházban, a melyre a jegyek a szinházi pénztárnál válthatók. — Ez alkalommal ifjésági előadásban a „Hajduk hadnagya“ kerül szinre, a cimszerepben Szalma Sándorral, akinek a Hajduk hadnagya egyik legjobb szerepe.

A bérlők figyelmébe. A szinház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a második félévi bérletdijakat a szinház irodájában befizetni sziveskedjenek.

MULATSÁG

A Legényegylet háziestélye. A Kath. Legényegylet vasárnap este tartotta első farsangi háziestélyét, amely igazán minden tekintetben sikerült. Óriási közönség töltötte meg a Legényegylet Teleky-utcai helyiségét és a legvidámabb hangulatban tartott a tánc a késő hajnali órákig. Közben kihirdették a tisztujitás eredményét, amely szerint I. dékánná Galló Lajos, II. dékánná Korbila Józsefet, könyvtárossá pedig Henn Lajost választották.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ január 11-iki számának sok érdekes és pompás kivitelü képe között kiemelkednek a Macbeth házájára vonatkozó képek, melyeket Iványi Jenő hozott magával Skótországból. A többi képek báró Hatvany Ferenc képgyüjteményét, a Parsifal népoperai előadását, Menelik négus halálát, a magyarok párisi football győzelmét; az uj államtitkárokat mutatják be. A „Vasárnapi Ujság“ most betelt hatvan éves jubileumáról Zuboly emlékszik meg. Szépirodalmi olvasmányok: Szim Gyula és Lagelöf Zelma regénye, Kájel István novellája, Farkas Imre verse, Schöpflin Aladár szinházi levele. Egyéb közlemények: a Deák Ferenc-könyvtár képei s a rendes heti rovatok. Irodalom és müvészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Uj Idők. A magyar szabadságharc idejébe viszi az olvasót Herczeg Ferenc legujabb regénye, a Hét Sváb, melynek közlését most kezdte meg az Uj Idők. A legujabb számból kiemeljük még Abonyi Árpád A medve és a csalogány cimü novelláját, Bónyi Adorján és Scossa Dezső elbeszéléseit, a belváros katakombáiról szóló cikket, a népszerü tudományos cikket a könyről és sirásról. Jakab dön és Somlyó Zoltán versei mellett egész sorozat müvészi kép tarkitja az Uj Idők e heti számát.

NYILTTÉR

Ajándékoknak

mindenfajta fali és zsebórákat, ékszereket, ezüst evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat

igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNÉL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és ezüst beváltás!

TÁVIRATOK

Inzultált gyáros.

Budapest, jan. 12.

Gróf Pongrác János alkudozott egy autóra Werlin Jackkal, a gyárossal. Werlin megsértette a grófot, mire ez kétszer arcul csapta. A gyáros provokáltatta a grófot, aki gróf Almássy Lászlót és báró Lévay Lajost bizta meg az ügy lovagias letárgyalásával.

Halálos ródlizás.

Sopron, jan. 12.

A közeli hegyeken 3 iparos legény ródlizott. Kettő kitörte kezét-lábát, egy pedig szörnyet halt. Egy szakadékba zuhantak. A második is haldoklik.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	11.51
Buza májusra	11.54
Buza októberre	10 72
Rozs áprilisra	8.80
Rozs oktoberre	8.50
Zab áprilisra	7.68
Zab októberre	7.62
Tengeri májusra	6.57

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	839.—
Osztrák hitelrészveny	635.—
4%-os koronajáradék	83.—
Osztr. magy. államv.	713.50
Jelzálogbank	436 50
Leszámitoló és pénzváltó	520 50
Hazai bank	288.—
Magyar bank	532.—
Keresk. bank	3818.—
Rimamurányi	640.—
Salgótarjáni kőszén	738 50
M. Ált. Kőszénbánya	1019.—
Közuti vasut	623 50
Városi villamos	335 50
Adria	572.—
Atlantika	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER ALADÁR.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD“

hirdető vállalathoz

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 41.,

ahol hirdetéseket az összes létező bel és külföldi hirlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnek. Minden felvilágositás a t. c. hirdetőknek dijmentesen.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank es Központi Takarékpenztár.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

Ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lérőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Melocco Péter cementárugyár és épitési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. **Telefonszám 11-38.**

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyürüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

Szuperfoszfát Műtrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemü veteményeknek földjavitására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékü a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cemet, ecmentcső és fedéllemez üzlet.

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilagyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglep önt az ottani solid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Ha tisztán kezelt jó minőségü és izléses

füszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu füszer és csemege kereskedését, bor pezsgő, déligyümölcsök és cukorkák nagy raktára, kave es tea közvetlen behozatal.

Uj párisi szabadalmazott

„Tangó" tüző

A világ legkényelmesebb füzője. blanchett helyett uj modern zárral, Magyarországi egyedüli képviselője kizárólag:

Rosenzweig füzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám.

Belepési felhivás.

A Polgári Takarék és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-u ca 4. szám.

1914 január 1-énmeguyitotta 19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhivja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az uj évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerinti számu törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. *Vidéki tagok a berizetéseket postai csekk utján is eszközölhetik.* Az uj évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakaritott tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyüjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdithatása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyujtson

Kölcsönök adatnak:

a) a heti befizetések $^{9}/_{10}$ része erejéig minden további biztositék nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztositékot nyujtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási dij fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az uj évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósittatnak. *A kölcsönökről kiállitott kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarék- és segély-szövetkezet" igazgatósága.

Ajándék cikkek

mint kollekciók, diszek, mikulások

megérkeztek és kiárusitásuk

JANKY ANTAL UTÓDA

Szt. László-téri üzletében megkezdődött. Mély tisztelettel:

Telefon szám 8 JANKY ANTAL UTÓDA **Telefon szám 8**

(Cégtulajdonos: **Csatáry József.**)

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTÍT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOST!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Köröz-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Uj! Csipke, himzés és harisnya üzlet Uj!

nyilik meg december 23-án Rákóczi-ut 5. sz. a. Eddig még nem létezett olcsó árakkal.

Tisztelettel

Friedman Jenő.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékony céljaira szánt

XLII-IK CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A huzás nyilvánosan Wienben, 1914. január 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, a vasutaknál, adó-, pósta- és távirdahivataloknál, váltóüzletekben kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától
(jótékonycél sorsjátékok osztálya).

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ör-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hivásra megjelenek.

ÉGI LANT

ker. katholikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Oláh Sándor
épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó uj munkákat és javitásokat jutányos árban. Takarék tüzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kivánatra küldök.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák cs ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fütőszèn

házhoz szállitva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 4·20 K és 5 K.

Tarsoly és Riszló különlegességek vaskereskedése Rákóczi-ut.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.